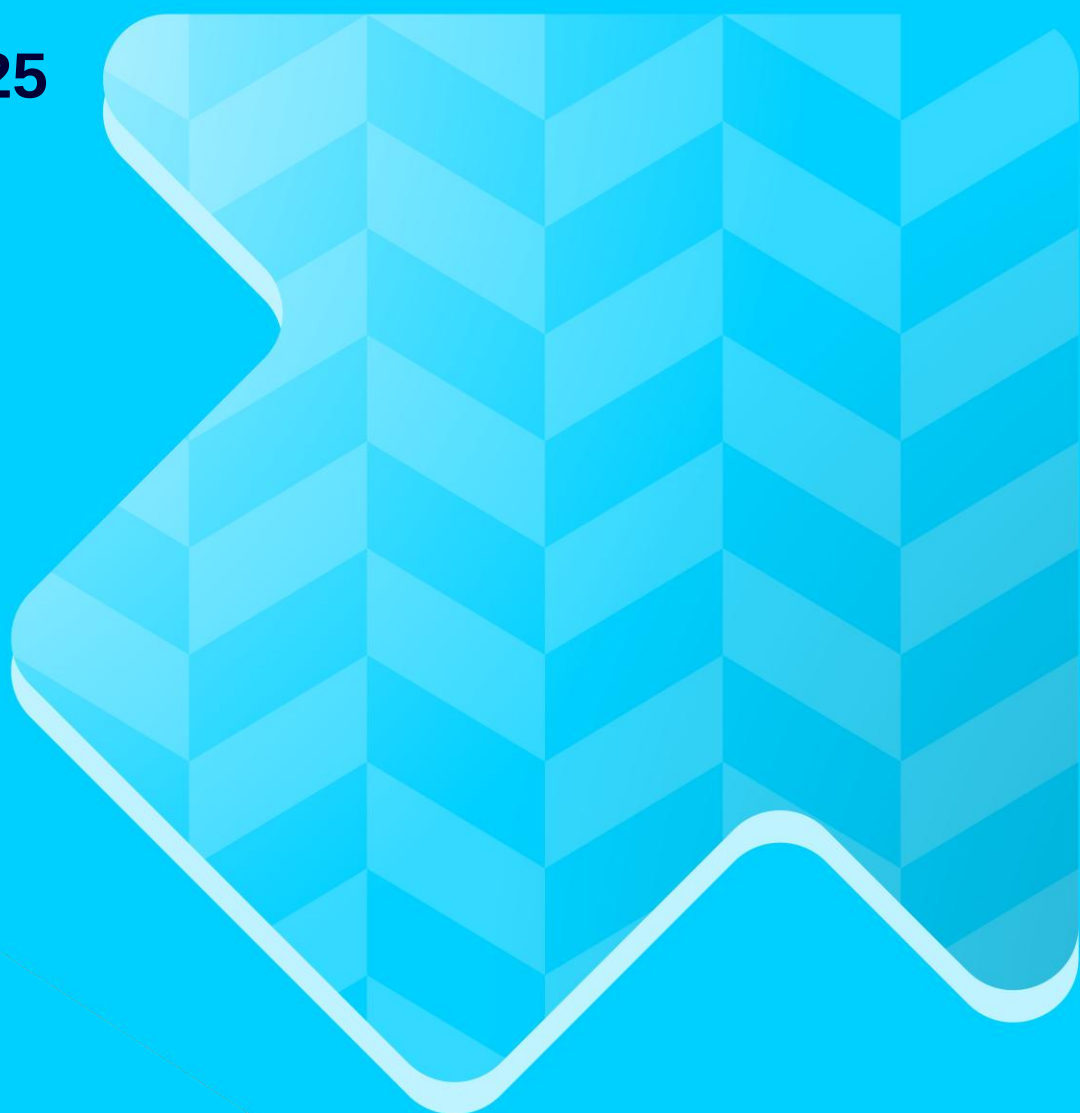

UITGEBREIDE TECHNISCHE VERANTWOORDING STUDIE IN CIJFERS 2025

**Eindredactie: Landelijk Centrum Studiekeuze,
2025**

28 mei 2025

**STUDIE IN
CIJFERS**

INHOUDSOPGAVE

1. Studie in cijfers – definities, bewerkingen en berekeningen	3
1.1 Aggregatieniveaus	3
2. NSE	4
2.1 Studenttevredenheid	4
2.2 Tevredenheid over aansluiting met de beroepspraktijk	4
2.3 Weergaveregel	5
3. 1CijferHO	6
3.1 Aantal eerstejaars	6
3.2 Doorstroom naar tweede jaar	7
3.3 Diploma's	8
3.4 Doorstuderen	12
4. HBO-Monitor	13
4.1 Baan op niveau	13
4.2 Baan binnen het vakgebied	14
5. CBS Microdata	15
5.1 Een baan vinden (duur tot subst. baan)	15
5.2 Zelfstandigen	16

1. STUDIE IN CIJFERS – DEFINITIES, BEWERKINGEN EN BEREKENINGEN

Dit document beschrijft in detail hoe de gegevens in Studie in Cijfers 2025 tot stand zijn gekomen. De indeling van deze toelichting is gebaseerd op de gebruikte bronnen: Nationale Studenten Enquête, het 1cijferHO-bestand, HBO-monitor en de Microdata van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). Studie in Cijfers omvat alle door de overheid bekostigde voltijd, deeltijd en duale associate degree-opleidingen en voltijd hbo- en wo-bacheloropleidingen in Nederland.

1.1 Aggregatieniveaus

In Studie in Cijfers worden gegevens berekend op verschillende aggregatieniveaus. Deze zijn gebaseerd op de variabelen Brinnummer, Brinvolgnummer en Opleidingscode zoals deze in het Centraal Register Opleidingen in het Hoger Onderwijs (CROHO) voorkomen, en die ook in de diverse bronbestanden worden gehanteerd (echter niet altijd onder dezelfde namen). In 2024 zijn wij van het CROHO overgegaan op Registratie Instellingen en Opleidingen (RIO). Deze hanteert andere variabelen zoals OIE_CODE (Brinnummer) en VESTIGINGSCODE (Brinvolgnummer). Omdat er de verwachting is dat nog niet iedereen in het HO is overgegaan op RIO zullen wij ons nog richten op de oude benaming van de variabelen. Hieronder volgt een omschrijving van de aggregatieniveaus die gebruikt worden, en hoe deze zich verhouden tot de variabelen in RIO/CROHO.

Opleiding: Een Opleiding is in de definitie van Landelijk Centrum Studiekeuze een specifiek curriculum dat aan een specifieke vestiging van een specifieke instelling wordt verzorgd. Een Opleiding staat in principe gelijk aan een unieke combinatie van Instelling, Vestiging en een ISATcode in RIO.

Uitzonderingen zijn Joint Degrees: hoewel deze door meerdere instellingen in samenwerking verzorgd worden, worden deze in Studie in Cijfers als één Opleiding gezien.

Studie: Een Studie is bij Landelijk Centrum Studiekeuze een verzameling van een of meer sterk gerelateerde Opleidingen (zie bovenstaande definitie). Bij een Studie gaat het dus altijd om landelijke cijfers. In het algemeen staat een Studie gelijk aan een ISATcode zoals die in RIO of andere bronnen, zoals 1cijferHO of de NSE, voorkomt. In enkele gevallen worden opleidingscodes gegroepeerd tot één Studie. Bijvoorbeeld: in RIO hebben Scheikunde en Chemistry verschillende Opleidingscodes, maar voor Landelijk Centrum Studiekeuze vormen zij samen één Studie.

SOI-Rubrieken van het CBS: SOI staat voor Standaard Onderwijsindeling, een classificatie van opleidingen, en is gebaseerd op de internationale indeling naar richting ISCED-F-2013 (International Standard Classification of Education: Fields of Education and Training). Deze is hiërarchisch opgebouwd van algemeen naar gedetailleerd: 12 hoofdgroepen, 34 subgroepen en 93 detailgroepen. Deze hoofdgroepen, subgroepen en detailgroepen komen exact overeen met ISCED-F-2013. Het CBS heeft voor de SOI onder detailgroepen 321 rubrieken toegevoegd, deze indeling kent dus nog meer detail dan de detail groepen uit ISCED-F-2013. Een voorbeeld van zo een rubriek is 'Sociologie'. Hieronder vallen o.a. de studies Antropologie en Forensische Criminologie

Om de opleidingen in te delen in rubrieken en te koppelen aan de corresponderende ISAT-codes wordt er gebruik gemaakt van een referentiebestand van het CBS dat het opleidingsnummer van het CBS vertaalt naar diverse andere indelingen. LCSK gebruikt rubrieken op opleidingsniveau (hbo-b, hbo-ad, wo-m).

2. NSE

De **Nationale Studenten Enquête (NSE)** wordt jaarlijks onder auspiciën van Landelijk Centrum Studiekeuze uitgevoerd. Het is een grootschalig landelijk onderzoek waarin studenten gevraagd wordt hoe tevreden zij zijn over verschillende aspecten van de opleiding en instelling.

Uit de NSE gebruiken we twee gegevens voor Studie in Cijfers: de algemene tevredenheid en tevredenheid over de aansluiting met de beroepspraktijk voor associate degree-opleidingen.

2.1 Studenttevredenheid

De enquêtevraag die we gebruiken om iets over tevredenheid van studenten te zeggen luidt: **‘Hoe tevreden ben jij met je opleiding in het algemeen?’**. De antwoordmogelijkheden zijn 1 = Zeer ontevreden, 2 = Ontevreden, 3 = Neutraal, 4 = Tevreden, 5 = Zeer tevreden.

Voor Studie in Cijfers voor associate degree-opleidingen worden alle associate degree-opleidingen geselecteerd (voltijd, deeltijd en duaal). Voor Studie in Cijfers voor bacheloropleidingen worden de voltijd bacheloropleidingen geselecteerd. De premaster worden buiten beschouwing gelaten.

We kijken alleen naar de meest recente editie van de NSE, op het moment van schrijven is dat 2025. Iedereen die de vraag niet heeft ingevuld (een ‘missing’) wordt buiten beschouwing gelaten, we tellen alleen de antwoorden tussen 1 en 5 mee.

Vervolgens maken we berekeningen op 2 niveaus: per Opleiding en per Studie (zie de definitie van deze twee aggregatieniveaus hierboven).

We berekenen drie soorten gegevens op basis van de studenttevredenheidsvraag:

- De **gemiddelde tevredenheid**. Dit gemiddelde zal tussen 1 en 5 uitkomen en wordt in getallen (1 cijfer achter de komma) weergegeven. Het gaat om een **gewogen** gemiddelde. Gewogen wil zeggen: er is een weegfactor gebruikt die in het bestand zit. De weegfactor zorgt ervoor dat studenten van opleidingen met relatief weinig respons zwaarder meetellen in het berekende gemiddelde dan studenten van opleidingen met relatief veel respons. De weegfactor in dit bestand corrigeert op opleiding (instelling x opleiding x vestiging). Op opleidingsniveau (instelling x opleiding x vestiging) heeft die weging géén invloed (want dat is het niveau van de gemiddelden en dan zijn alle weegfactoren voor alle respondenten hetzelfde. Dit geldt niet bij joint degrees want daar worden opleidingen samengenomen). Landelijk kan er wel invloed zijn van die weging.
- De **verdeling (in percentages) van antwoorden 1 (zeer ontevreden), 2 (ontevreden), 3 (neutraal), 4 (tevreden) en 5 (zeer tevreden)**. Hiertoe pakken we de ‘gewogen aantallen’ 1tjes, 2tjes, 3tjes, 4tjes en 5tjes. Deze delen we steeds door het totale gewogen aantal (wat per definitie de optelsom is van die 1tjes t/m 5tjes). Dit leidt tot vijf percentages, die in een staafdiagram worden weergegeven.
- **Het aantal studenten** waarop deze gegevens zijn gebaseerd (ook wel *n* genoemd). Het gaat hier om het **ongewogen** aantal, wat dus kan afwijken van het gewogen aantal dat we voor de berekening van de verdeling in percentages gebruiken

2.2 Tevredenheid over aansluiting met de beroepspraktijk

De enquêtevraag die we gebruiken om iets over tevredenheid van studenten te zeggen luidt: **‘Hoe tevreden ben je over:**

- a. **Het opdoen van vaardigheden voor de beroepspraktijk**

b. Het contact met de beroepspraktijk <> Bijvoorbeeld stages, gastsprekers opdrachten voor externen'

De antwoordmogelijkheden zijn 1 = Zeer ontevreden, 2 = Ontevreden, 3 = Neutraal, 4 = Tevreden, 5 = Zeer tevreden.

Voor Studie in Cijfers voor associate degree-opleidingen worden alle associate degree-opleidingen geselecteerd (voltijd, deeltijd en duaal). We kijken alleen naar de meest recente editie van de NSE, op het moment van schrijven is dat 2025. Iedereen die de vraag heeft beantwoord met 'n.v.t. (heb ik (nog) niet gehad) of de vraag niet heeft ingevuld (een 'missing') wordt buiten beschouwing gelaten, we tellen alleen de antwoorden tussen 1 en 5 mee.

Vervolgens maken we berekeningen op 2 niveaus: per Opleiding en per Studie (zie de definitie van deze twee aggregatieniveaus hierboven).

We berekenen de **gemiddelde tevredenheid over aansluiting met de beroepspraktijk** op basis van de twee tevredenheidsvragen over de beroepspraktijk (zie boven). Dit gemiddelde zal tussen 1 en 5 uitkomen en wordt in getallen (1 cijfer achter de komma) weergegeven. Het gaat om een **gewogen** gemiddelde. Gewogen wil zeggen: er is een weegfactor gebruikt die in het bestand zit. De weegfactor zorgt ervoor dat studenten van opleidingen met relatief weinig respons zwaarder meetellen in het berekende gemiddelde dan studenten van opleidingen met relatief veel respons. De weegfactor in dit bestand corrigeert op opleiding (instelling x opleiding x vestiging). Op opleidingsniveau (instelling x opleiding x vestiging) heeft die weging géén invloed (want dat is het niveau van de gemiddelden en dan zijn alle weegfactoren voor alle respondenten hetzelfde. Dit geldt niet bij joint degrees want daar worden opleidingen samengenomen). Landelijk kan er wel invloed zijn van die weging.

2.3 Weergaveregel

Als we zodoende resultaten hebben, per opleidingslocatie en landelijk, bepalen we welke resultaten we gaan tonen. Er zijn twee weergaveregels,

1. de eerste is simpel: bij **minder dan 5 respondenten** geven we het resultaat niet weer (het gaat hier om **ongewogen** aantallen).
2. De tweede is complexer en heeft met de verdeling van antwoorden te maken. Stel, een opleiding heeft een gemiddelde tevredenheid van 3. Maar dit gemiddelde bestaat uit twee even grote groepen: een groep die een 1 geeft, en een groep die een 5 geeft. In dat voorbeeld is de **spreiding** rond het gemiddelde heel groot. Een andere opleiding heeft ook een gemiddelde van 3, maar in dit geval heeft iedereen '3' ingevuld. De spreiding is daar heel klein (zelfs nul). Hoe kleiner de spreiding én hoe groter het aantal respondenten, hoe betrouwbaarder het getal dat je toont. Die betrouwbaarheid wordt gekwantificeerd met een betrouwbaarheidsinterval rond het gemiddelde. De regel is: het 95% betrouwbaarheidsinterval mag niet breder dan 0,5 zijn. Bij de berekening van het betrouwbaarheidsinterval wordt een **eindigheidscorrectie** toegepast, die corrigeert voor de grootte van de populatie waarvan de respondenten deel uitmaken. Zie de berekeningswijze hieronder:

Voor de tevredenheid op opleidingsniveau- en landelijk niveau wordt de marge met eindigheidscorrectie als volgt berekend: MARGE =

$(1,96 * (\text{Standaarddeviatie} / \text{wortel}(n_{\text{ongewogen}})) * (\text{wortel}((N - n_{\text{ongewogen}}) / (N - 1)))$. Hierbij is $n_{\text{ongewogen}}$ het aantal respondenten en N de netto populatie waarvan de respondenten deel uitmaken.

Als $\text{MARGE} < 0,5$ is (en $n \geq 5$) wordt de uitkomst getoond.

[Lees meer over de beslisregels voor het tonen van resultaten van de NSE.](#)

3. 1CIJFERHO

1cijferHO is het bestand met alle inschrijvingen in het Nederlandse hoger onderwijs, voornamelijk van rijksbekostigde instellingen. Instellingen voor particulier onderwijs (zoals LOI, NTI) zijn deze niet vertegenwoordigd in 1cijferHO. Ook studenten in het buitenland zitten niet in dit bestand. Jaarlijks stelt DUO dit bestand in het voorjaar (deels) ter beschikking aan instellingen, en voor onderzoeksdoeleinden aan sommige onderzoekers, waaronder Landelijk Centrum Studiekeuze. De peildatum is 1 oktober (hoofdregel: wie ingeschreven is op die datum telt bij dat jaar mee). Het bestand is niet openbaar.

Alle 'reguliere' Nederlandse studenten zijn in dit bestand opgenomen (wel wordt ter bescherming van privacy het burgerservicenummer door DUO versleuteld alvorens het bestand aan Landelijk Centrum Studiekeuze ter beschikking te stellen). Om terug te kunnen rekenen (bijvoorbeeld bepalen wie na x jaar een diploma heeft behaald) krijgt Landelijk Centrum Studiekeuze een 1cijferHO bestand met alle inschrijvingen tot 10 jaar terug. In het meest recente geval: 2015 t/m 2024.

In 1cijferHO komen diverse velden voor die brinnummers en opleidingscodes bevatten. Wij gebruiken hiervan BRIN en OPL_ACT_EQ (hbo), OPL_HIS_EQ (wo) en OPL_CODE (wo). Voor hbo gebruiken we de waarde van OPL_ACT_EQ. Voor wo gebruiken we de waarde van OPL_HIS_EQ, tenzij OPL_HIS_EQ leeg is. In dat geval gebruiken we de waarde van OPL_CODE.

3.1 Aantal eerstejaars

Hieronder wordt beschreven op welke manier het aantal eerstejaars op het opleidingsniveau wordt berekend. Daarnaast wordt de berekening op studieniveau uiteengezet.

Stel vast wat het meest recente jaar is in het 1cijferHO bestand. Noem dit MEESTRECENT.

- 1) Selecteer uit het 1cijferHO bestand alle eerstejaars voltijd, deeltijd en duale associate degree studenten of alle eerstejaars voltijd bachelor studenten in het meest recente jaar:
 - Alleen inschrijvingen in het meest recente jaar
 - Eerstejaars voor deze specifieke opleiding aan deze opleidingsvorm aan deze vestiging van deze instelling (IND_EJ_OPLIN=1)
 - Inschrijving als student, dus geen extranei etc. (INSCHVRM = 'S')
 - Associate degree-opleidingen (TYPE_HO = 'ad') of voltijd bacheloropleidingen (OPLVORM = 1 en TYPE_HO = 'ba')¹.
- 2) Verwijder voor wo-opleidingen studenten die als hoogste vooropleiding een hbo bachelor of wo bachelor hebben. Het gaat hier in de meeste gevallen om premasters, niet om 'echte' eerstejaars. Selecteer daarom alleen regels waarvoor geldt: (SOORT_HO='wo') AND (VROPL_HO >= 800 OR VROPL_HO < 1000)².
- 3) Verwijder studenten die al voor aanvang van het studiejaar zijn gestart met hun studie (voor het grootste deel februari-instroom). Deze studenten staan als eerstejaars geregistreerd maar zijn in feite al in het voorgaande studiejaar gestart. Deze zijn te herkennen aan de variabele EERSTE_JR_OPLIN (eerste jaar van inschrijving aan de opleiding/instelling). Selecteer alleen studenten waarvoor geldt EERSTE_JR_OPLIN=gelijk aan het meest recente jaar in het 1cijferHO bestand (MEESTRECENT).

¹ IN_EJ_OPLIN staat voor 'indicatie eerstejaars aan de opleiding/instelling', INSCHVRM = S betekent dat het om een inschrijving als student gaat, TYPE_HO = 'ad' of 'ba' betekent dat het om respectievelijk een associate degree-opleiding of bacheloropleiding gaat, OPLVORM = 1 betekent 'opleidingsvorm = voltijd'.

² VROPL_HO staat voor 'vooropleiding in het hoger onderwijs'.

- 4) Selecteer voor hbo-bachelors alleen hoofdinschrijvingen binnen het domein Hoger onderwijs (IF SOORT_HO="hbo" AND TYPE_HO="ba" --> SINS_HO="1" OR SINS_HO³="A"). We gebruiken dit niveau voor hbo-bachelors omdat op het niveau Opleiding x Instelling sommige hbo bachelor studenten die een minor volgen bij een andere onderwijsinstelling onterecht als eerstejaars worden geregistreerd.

Selecteer voor alle andere opleidingen(hbo-ad's, hbo-masters en wo-masters) alleen hoofdinschrijvingen binnen het domein Opleiding x Instelling (IF ELSE --> SINS_OPLINS="1" OR SINS_OPLINS⁴="A")

- 5) Voor Joint Degrees moet stap 4 worden aangescherpt: als een student switcht tussen instellingen die gezamenlijk een opleiding verzorgen, dan willen we ze aan de nieuwe instelling niet als eerstejaars meetellen. Bepaal daarom aan de hand van RIO of het om een joint degree gaat. Maak een variabele aan JOINTDGR die in dat geval 1 is, anders 0. Bij Joint Degrees geldt de extra voorwaarde dat het binnen het domein **Opleiding** om een eerstejaars inschrijving moet gaan (let op: dit gaat over het domein opleiding zoals gedefinieerd binnen 1cijferHO, niet om het niveau Opleiding volgens de definitie die binnen de studiekeuzedatabase gehanteerd wordt). Selecteer daarom de regels waarvoor geldt: JOINTDGR = 0 OR (JOINTDGR = 1 AND IND_EJ_OPL = 1)
- 6) Tel per Opleiding x OPLVORM het aantal resterende regels in het bestand. Het landelijke cijfer geeft het gemiddelde van alle Opleidingen x OPLVORM die onder dezelfde Studie x OPLVORM vallen.

Het aantal eerstejaars per opleiding of studie wordt allen getoond als het aantal 5 of groter is.

3.2 Doorstroom naar tweede jaar

Dit cijfer laat zien welk percentage van de eerstejaarsstudenten het volgende jaar weer staat ingeschreven aan dezelfde opleiding en aan dezelfde instelling. Het wordt op twee aggregatieniveaus getoond: op Opleidingsniveau en op Studieniveau (dwz. landelijk).

NB: We splitsen het gegeven naar opleidingsvorm, dus berekenen aparte doorstroompercentages voor voltijd, deeltijd en duale varianten. Omdat de berekening dus 'opleidingsvormgevoelig' is, wordt switchen van vorm (als iemand van voltijd naar deeltijd variant van zelfde opleiding x instelling verhuist) als 'niet doorstromen' gezien.

Doorstroom naar het tweede jaar wordt berekend op basis van drie opeenvolgende cohorten zodat ook voor kleinere opleidingen genoeg waarnemingen zijn om een betrouwbaar zijn te berekenen. Hieronder wordt de berekening van doorstroom naar het tweede jaar voor één jaar uitgelegd. Vervolgens wordt dezelfde berekening herhaald voor één en twee jaar eerder. Zie ook het schema hieronder:

Doorstroom tweede jaar	Cohortjaar	Cohortjaar + 1
1	2023	2024
2	2022	2023
3	2021	2022

³ SINS_HO staat voor: soort inschrijving binnen het domein 'hoger onderwijs'. Geeft aan of het om een hoofdinschrijving of neveninschrijving gaat in dit domein, of dat inschrijving niet actief is op peildatum. Mogelijke waarden: 1 t/m 5, A t/m D. Hoofdinschrijving is 1 of A voor respectievelijk bekostigde en aangewezen instellingen.

⁴ SINS_OPLINS staat voor: soort inschrijving binnen domein 'actuele opleiding en instelling'. Geeft aan of het om een hoofdinschrijving of neveninschrijving gaat in dit domein, of dat de inschrijving niet actief is op de peildatum (bijv. in het geval van februari-instroom). Mogelijke waarden: 1 t/m 5, A t/m D. Hoofdinschrijving is 1 of A voor respectievelijk bekostigde en aangewezen instellingen.

1) Selecteer alle eerstejaars in het jaar vóór het meest recente (we noemen dit het *cohortjaar*). MEESTRECENT-1 is het meest recente instroomjaar (*cohortjaar*) waarvoor we de doorstroom kunnen vaststellen. We gebruiken dezelfde selectie als voor eerstejaars, maar dan voor een jaar eerder. Daar voegen we nog een selectie aan toe: als iemand in het jaar van eerste inschrijving direct het diploma behaalt telt deze persoon niet mee in de teller en noemer bij het berekenen van het doorstroompercentage. Selecteer daarom alleen de regels waarvoor geldt: MISSING(SDIP_HO) OR (SDIP_HO <= 2) OR (SDIP_HO = 99)⁵.

2) Selecteer associate degree-opleidingen: (TYPE_HO = 'ad') of voltijd bacheloropleidingen: (OPLVORM = 1) AND (TYPE_HO = 'ba').

3) Kijk vervolgens of elke combinatie van OMNUMMER_HO, Instelling, Opleidingscode en Opleidingsvorm ook voorkomt in de selectie van studenten die een jaar later zijn ingeschreven (alle regels in 1cijferHO waarvoor geldt: JAAR = cohortjaar + 1 AND INSCHVRM='S'⁶.) Zo ja, dan gaat het om een doorstromer: iemand die aan het tweede jaar van zijn studie is begonnen. Voor joint degrees (dus wanneer geldt JOINTDGR = 1) doen we dit iets anders: hier spreken we van een doorstromer als de combinatie OMNUMMER_HO, Opleidingscode en Opleidingsvorm voorkomt in de selectie van studenten een jaar later (Instelling blijft dus buiten beschouwing). Iemand die een joint degree doet kan immers van instelling wisselen zonder van Opleiding (volgens de definitie van LCSK) te wisselen, namelijk wanneer beide instellingen samen de joint degree verzorgen.

4) Tel per Opleiding x OPLVORM en per Studie x OPLVORM het aantal unieke studenten (OMNUMMER_HO) in het cohort en het aantal unieke personen dat als doorstromer is geïdentificeerd.

De grootte van het cohort en het aantal doorstromers wordt zoals gezegd voor drie afzonderlijke jaren berekend. Nadat stap 1 t/m 4 voor de drie afzonderlijke jaren zijn gedaan, worden de aantallen voor deze jaren bij elkaar opgeteld:

- Bepaal per Opleiding x OPLVORM en per Studie x OPLVORM het percentage doorstromers door de som van het aantal doorstromers te delen door de som van de cohortgroottes.
- Percentages die gebaseerd zijn op een noemer (de som van de drie cohortgroottes) die kleiner is dan 30 worden verwijderd.

3.3 Diploma's

Er worden verschillende gegevens getoond met betrekking tot behaalde diploma's. Voor alle opleidingen (associate degree en voltijd bachelor) wordt getoond:

- a) Het percentage studenten dat binnen de nominale studieduur plus 1 of 2 jaar⁷ het diploma behaalt van **dezelfde opleiding en aan dezelfde instelling** als waaraan ze zijn begonnen.

Daarnaast worden bij voltijd bacheloropleidingen de volgende twee cijfers getoond:

- b) Het percentage studenten dat binnen de nominale studieduur plus 1 of 2 jaar het diploma behaalt bij een **andere opleiding op hetzelfde niveau of hoger** als waaraan ze zijn begonnen.

⁵ SDIP_HO staat voor 'soort diploma in het hoger onderwijs' en is gevuld als de student in het jaar van inschrijving een diploma behaalt. Waarde 1 of 2 staat voor een propedeusediploma en 99 staat voor een ongeldig of dubbel diplomarecord.

⁶ INSCHVRM = S betekent dat het om een inschrijving als student gaat

⁷ Voor voltijd en duaal geldt nominaal + 1 en voor deeltijd geldt nominaal + 2

Dit cijfer wordt op de volgende manier berekend:

Het percentage studenten dat binnen de nominale studieduur plus 1 of 2 jaar een diploma behaalt van hetzelfde niveau of hoger als de opleiding waaraan ze zijn begonnen, ongeacht welk diploma, of aan welke instelling

Met aftrek van

De uitkomst van het cijfer onder a)

- c) Het percentage studenten dat binnen nominale studieduur plus 1 of 2 jaar geen diploma op hetzelfde niveau of hoger haalt als de opleiding waaraan ze zijn begonnen.

Dit cijfer wordt op de volgende manier berekend:

100 Met aftrek van de uitkomst van het cijfer onder a) **Met aftrek** van de uitkomst van het cijfer onder b)

‘Nominale studieduur plus 1 of 2 jaar’ betekent over het algemeen⁸:

- voor voltijd en duale associate degree-opleidingen: nominaal + 1 = 3 jaar
- voor deeltijd associate degree-opleidingen: nominaal + 2 = 4 jaar
- voor voltijd wo-bacheloropleidingen: nominaal + 1 = 4 jaar
- voor voltijd hbo-bacheloropleidingen: nominaal + 1 = 5 jaar.

Diploma's die bij b) worden meegeteld als ‘geldig’ zijn:

- Hbo bachelor: alle bachelors, alle masters, alle postinitiële masters, alle doctoralen, alle beroepsfase/wo-postmaster. Anders gezegd: alle hogeronderwijsdiploma's behalve propedeuses en associate degree.
- Wo bachelor: wo-bachelor, alle masters, alle postinitiële masters, alle doctoralen, alle beroepsfase/wo-postmaster (afstroom naar hbo bachelor wordt dus **niet** meegerekend).

De diplomacijfers worden berekend op basis van drie opeenvolgende cohorten zodat ook voor kleinere opleidingen genoeg waarnemingen zijn om een betrouwbaar zijn te berekenen. Hieronder wordt de berekening van de diplomacijfers voor één jaar uitgelegd. Vervolgens wordt dezelfde berekening herhaald voor één en twee jaar eerder.

1) Selecteren eerstejaarscohort

De cijfers onder a) en b) hierboven bepalen we op basis van een eerstejaarscohort (op dezelfde manier gecorrigeerd als bij de doorstroom naar jaar 2: verwijder degenen die in het 1e jaar al direct een diploma behalen en degenen die waarschijnlijk een premaster volgen).

Om uitspraken te kunnen doen over diploma's moeten we afgeronde studiejaar beschouwen. Van het nog lopende jaar weten we immers nog niet wie gaat afstuderen. Daarom kijken we naar diploma's behaald tot het jaar vóór het meest recente. Dit jaar noemen wij *uiterlijkDiplomaJaar*. Voor het meest recente cohort waarvoor wij diplomacijfers kunnen vaststellen geldt *uiterlijkDiplomaJaar* = MEESTRECENT – 1. Voor de cohorten van het jaar daarvoor en jaar dáárvóór trekken wij respectievelijk 2 en 3 af van MEESTRECENT:

Diplomacijfers	uiterlijkDiplomajaar	MEESTRECENT
1	2023	2024
2	2022	2024

⁸ Hierbij wordt nominaal altijd naar boven afgerond tot een heel getal. Dus voor een opleiding nominaal 1,25 jaar duurt gebruiken we hetzelfde cohortjaar als voor een opleiding die 2 jaar duurt.

3	2021	2024
---	------	------

Vanaf het uiterlijkDiplomajaar rekenen wij nominaal of nominaal + 1 jaar terug om een cohort te selecteren. In de meeste gevallen geldt⁹:

Voltijd hbo bachelor: Eerstejaarscohort = uiterlijkDiplomajaar – NOMINAAL (4 jaar)

Voltijd wo bachelor: Eerstejaarscohort = uiterlijkDiplomajaar – NOMINAAL (3 jaar)

Voltijd en dual associate degree: Eerstejaarscohort = uiterlijkDiplomajaar – NOMINAAL (2 jaar)

Deeltijd associate degree: Eerstejaarscohort = uiterlijkDiplomajaar – NOMINAAL – 1 (3 jaar)

Voorbeeld diplomacijfers – jaar 1		
	Eerstejaarscohort	uiterlijkDiplomajaar
Voltijd hbo bachelor	2019	2023
Voltijd wo bachelor	2020	2023
Voltijd en dual associate degree	2021	2023
Deeltijd associate degree	2020	2023

Voor het overige is de selectie gelijk aan de selectie voor het cohort bij **Doorstroom naar 2^e jaar**.

2) Selecteren diplomacohort

Van deze eerstejaarscohorten gaan we na of in de jaren *vanaf het 2^e jaar* (de groep die direct in het eerste jaar een diploma heeft behaald is immers al verwijderd in de correctie op het cohort) diploma's zijn behaald:

a) van precies de opleiding x instelling waaraan gestart is,

en daarnaast voor voltijd bachelors:

b) van een opleiding op hetzelfde niveau of hoger (kan dezelfde opleiding zijn, maar ook een andere)

Hier maken we voor **voltijd en duale associate degree-opleidingen** de volgende selectie uit het 1 cijfer HO:

- het jaar van inschrijving (JAAR) moet groter zijn dan het jaar waarop het eerstejaarscohort is gebaseerd en kleiner dan het cohortjaar + (nominaal + 1¹⁰).
- in het jaar van inschrijving moet een diploma behaald zijn. Dat wil zeggen¹¹:
SDIP_HO > 2 AND SDIP_HO < 99

Hiermee worden alle regels verwijderd waarbij geen diploma is geregistreerd, of waarbij een propedeuse of onbekend diploma is geregistreerd.

Hier maken we voor **deeltijd associate degree-opleidingen** de volgende selectie uit het 1 cijfer HO:

⁹ Hierbij wordt nominaal altijd naar boven afgerond tot een heel getal. Dus voor een opleiding nominaal 1,25 jaar duurt gebruiken we hetzelfde cohortjaar als voor een opleiding die 2 jaar duurt.

¹⁰ Voor voltijd en duale associate degree-opleidingen geldt doorgaans: 2 + 1 = 3.

¹¹ SDIP_HO staat voor 'soort diploma in het hoger onderwijs' een waarde van 3 of 4 geeft aan dat een bachelordiploma is behaald in het jaar van inschrijving.

- het jaar van inschrijving (JAAR) moet groter zijn dan het jaar waarop het eerstejaarscohort is gebaseerd en kleiner dan het cohortjaar + (nominaal + 2¹²).
- in het jaar van inschrijving moet een diploma behaald zijn. Dat wil zeggen: SDIP_HO > 2 AND SDIP_HO < 99

Hiermee worden alle regels verwijderd waarbij geen diploma is geregistreerd, of waarbij een propedeuse of onbekend diploma is geregistreerd.'

Hiertoe maken wij voor **voltijd wo bachelors** de volgende selectie uit 1 cijfer HO:

- het jaar van inschrijving (JAAR) moet groter zijn dan het jaar waarop het eerstejaarscohort is gebaseerd en kleiner dan het cohortjaar + (nominaal + 1¹³).
- in het jaar van inschrijving moet een diploma behaald zijn op wo bachelorniveau of hoger¹⁴. Dat wil zeggen:
 - Een masterdiploma:
(SDIP_HO>4 AND SDIP_HO<11) OR SDIP_HO=15 OR SDIP_HO=16
 - Of een wo bachelordiploma:
SOORT_HO='wo' AND (SDIP_HO=3 OR SDIP_HO=4).

Voor **voltijd hbo bachelors** maken we de volgende selectie uit 1 cijfer HO:

- het jaar van inschrijving moet groter zijn dan het jaar waarop het cohort is gebaseerd en kleiner dan het cohortjaar + (nominaal + 1¹⁵).
- in het jaar van inschrijving moet een diploma behaald zijn op hbo bachelorniveau of hoger¹⁶. Hiervoor tellen alle bachelor- en masterdiploma's mee (met ander woorden, alle ho-diploma's behalve associate degrees en propedeuses). Dat wil zeggen:
(SDIP_HO>2 AND SDIP_HO<11) OR SDIP_HO=15 OR SDIP_HO=16.

We hebben nu voor zowel associate degree-opleidingen als voor voltijd bacheloropleidingen een tabel met eerstejaars in een bepaald jaar (stap 1), en anderzijds een tabel met studenten die een diploma behaalden in de jaren die daarop volgen (stap 2).

- 3) Voor het gegeven diploma voor de opleiding (a) bekijken we van elke inschrijving in het eerstejaarscohort of dezelfde combinatie van student (OMNUMMER_HO), Instelling (Brin) en opleiding (Opleidingscode) ook voorkomt in de tabel met de studenten die een diploma hebben behaald.

Net als bij de doorstroom naar het 2de jaar behandelen we de joint degrees apart: hier laten we de instelling buiten beschouwing en kijken we alleen of de combinatie OMNUMMER_HO en Opleidingscode voorkomt in de tabel met studenten die een diploma behaalden.

- 4) Voor het gegeven diploma op niveau (b) – alleen voor voltijd bachelors bekijken we van elke inschrijving in het eerstejaarscohort of dezelfde student (hetzelfde OMNUMMER_HO) ook voorkomt in de tabel met de studenten die een diploma hebben behaald in de vastgestelde termijn.

¹² Voor deeltijd associate degree-opleidingen geldt doorgaans: 2 + 2 = 4

¹³ Voor voltijd wo-bacheloropleidingen geldt doorgaans: 3 + 1 = 4

¹⁴ Om het cijfer bij b) te berekenen

¹⁵ Voor voltijd hbo-bacheloropleidingen geldt doorgaans: 4 + 1 = 5

¹⁶ Om het cijfer bij b) te berekenen

- 5) Wij bepalen vervolgens het percentage behaalde diploma's op twee niveaus, namelijk Opleiding x OPLVORM en Studie x OPLVORM. De noemer in de berekening van het percentage wordt bepaald door per Opleiding x OPLVORM en Studie x OPLVORM het aantal unieke studenten (OMNUMMER_HO) in het eerstejaarscohort te tellen. Om de teller te bepalen doen we hetzelfde, maar dan tellen wij alleen degenen mee die in de bovenstaande selecties van gediplomeerden voorkomen.

De grootte van het eerstejaarscohort en het aantal behaalde diploma's voor de gestarte opleiding en het aantal diploma's op niveau worden voor drie opeenvolgende jaren berekend. De aantallen voor deze jaren worden bij elkaar opgeteld. Het percentage behaalde diploma's wordt berekend door de som van het aantal diploma's te delen door de som van de eerstejaarscohortgroottes (apart voor diploma bij de opleiding en diploma op niveau).

Percentages die gebaseerd zijn op een noemer (de som van de drie eerstejaarscohorten) die kleiner is dan 30 worden verwijderd.

Deze regels voor het tonen/niet tonen van de percentages worden op beide aggregatieniveaus afzonderlijk toegepast.

3.4 Doorstuderen

Dit cijfer geeft weer welk percentage van de afgestudeerden van deze opleiding binnen twee jaar begint met een nieuwe opleiding in het hoger onderwijs.

- 1) Bepaal wie twee jaar voor het meest recente jaar in 1 cijfer HO een associate degree-diploma of voltijd bachelor-diploma heeft behaald. Neem alleen hoofdinschrijvingen binnen het domein Opleiding/Instelling mee. Het gaat om inschrijvingen waarvoor geldt:

JAAR = (MEESTRECENT-2)
AND (SDIP_HO=3 OR SDIP_HO=4 OR SDIP_HO=13 OR SDIP_HO=14)¹⁷
AND (SINS_OPLINS='1' OR SINS_OPLINS='A')¹⁸
en voor voltijd bachelors:
AND OPLVORM = 1

- 2) Bepaal of de afgestudeerden in die groep in de twee daaropvolgende jaren staan ingeschreven in het hoger onderwijs (niet-actieve inschrijvingen en uitwisselaars uitgezonderd). Dat doen we door een selectie te maken van regels waarvoor geldt:

JAAR > (MEESTRECENT-2) AND (SINS_HO='1' OR SINS_HO='A').

Vervolgens bepalen we van elke persoon (OMNUMMER_HO) in het afgestudeerdencohort (stap 1) of dezelfde persoon ook voorkomt in de tweede selectie (stap 2). In dat geval telt diegene als doorstudeerder, onafhankelijk voor welke opleiding hij/zij heeft gekozen.

Het percentage doorstudeerders wordt alleen getoond als de noemer in de berekening groter is dan 10.

¹⁷ SDIP_HO staat voor 'soort diploma in het hoger onderwijs' een waarde van 3 of 4 geeft aan dat een bachelordiploma is behaald in het jaar van inschrijving en een waarde van 13 of 14 geeft aan dat er een associate degree-diploma is behaald in het jaar van inschrijving.

¹⁸ SINS_OPLINS staat voor: soort inschrijving binnen domein 'actuele opleiding en instelling'. Geeft aan of het om een hoofdinschrijving of neveninschrijving gaat in dit domein, of dat de inschrijving niet actief is op de peildatum (bijv. in het geval van februari-instroom). Mogelijke waarden: 1 t/m 5, A t/m D. Hoofdinschrijving is 1 of A voor respectievelijk bekostigde en aangewezen instellingen.

4. HBO-MONITOR

Het ROA (Researchcentrum Onderwijs en Arbeidsmarkt, Universiteit Maastricht) voert sinds 1991 jaarlijks een grootschalige enquête uit onder afgestudeerden van het hbo: de HBO-Monitor (incl. een speciale variant voor het kunstonderwijs, de Kunstenmonitor).

Jaarlijks worden hbo-afgestudeerden hierin ongeveer 1,5 jaar na afstuderen bevraagd over hun opleiding, hun vervolgstappen (vervolgopleidingen, werk) en details hiervan. Dit geeft onder andere inzicht in de tevredenheid over de opleiding, arbeidsdeelname, salaris van pas afgestudeerden en werkloosheid onder afgestudeerden. Het bestand dat aan Landelijk Centrum Studiekeuze ter beschikking wordt gesteld bestaat uit hbo- associate degree-, bachelor- en master-afgestudeerden.

NB Een vergelijkbare enquête wordt in het wo gehouden (de NAE, Nationale Alumni Enquête, vroeger als WO-monitor door ROA uitgevoerd maar tegenwoordig onder auspiciën van de Universiteiten van Nederland). Maar Landelijk Centrum Studiekeuze maakt hiervan geen gebruik voor Studie in Cijfers. Studie in Cijfers gaat immers over bacheloropleidingen, en de NAE bevraagt wo-master-afgestudeerden. Bovendien is de uitstroom van wo- bachelors naar de arbeidsmarkt klein; verreweg de meesten studeren door in een master. Arbeidsmarktinformatie zal dus (op de site Studiekeuze123.nl) bij de wo-masteropleidingen getoond worden. Wel krijgen wo-bachelor-studiekeuzers op de Studie in Cijfers-bijsluiter een link te zien naar de meest gekozen masteropleidingen na die specifieke bachelor, waarna ze kunnen doorklikken om (o.a.) die arbeidsmarktinformatie te zien.

4.1 Baan op niveau

Als werkenden allemaal een laaggeschoold bijbaantje hebben in plaats van dat ze een 'echte' hbo-baan hebben, is dat relevante informatie voor studiekeuzers. We presenteren dit gegeven alleen per SOI-rubriek en maken geen onderscheid naar instelling.

De HBO-monitor vraagt aan **werkende** afgestudeerden welk opleidingsniveau minimaal vereist is voor hun huidige functie. Als dat het niveau van de gevolgde opleiding is, óf hoger, dan geldt dat als een baan op niveau.

We maken de berekening als volgt:

1. Eerst kiezen we de juiste groep afgestudeerden uit de HBO-Monitor. Het gaat hier om afgestudeerden van **voltijd hbo-bacheloropleidingen**. Verder selecteren we hier alléén de **werkzame beroepsbevolking**, want we berekenen het percentage van **werkende** afgestudeerden t.o.v. de totale werkende voltijds beroepsbevolking.
2. De hbo-monitor bevat een variabele die is gemaakt op basis van de antwoorden op onderstaande enquêtevraag die aan werkende afgestudeerden is gesteld: **Welk opleidingsniveau werd door je werkgever voor deze functie/werkzaamheden minimaal vereist? (Indien je als zelfstandige of freelancer werkzaam bent dan heeft deze vraag betrekking op het opleidingsniveau dat door je opdrachtgever voor je huidige, belangrijkste opdracht vereist werd.)**

Als het antwoord 'wo master', 'wo bachelor', 'hbo master' of 'hbo bachelor' voor **hbo-bachelor** afgestudeerden was, is dat gekwalificeerd als 'baan op niveau'. Andere niveaus (hbo associate degree, HAVO/VWO, MBO, VMBO of lager) zijn gekwalificeerd als 'baan onder niveau'.

NB: deelnemers aan de HBO-Monitor die deze vraag niet hebben beantwoord worden niet meegerekend in het bepalen van het percentage.

3. Met de waarde van de variabele uit de vorig stap maken we per SOI-Rubriek de volgende berekening: we delen het aantal mensen binnen de groep werkzame afgestudeerden die een baan op niveau hebben door de totale grootte van de voltijds werkzame beroepsbevolking. Dit

levert een fractie op (tussen 0 en 1). Deze fractie wordt vermenigvuldigd met honderd en levert na afronden op hele getallen per Studie het percentage 'baan op niveau' op.

Op de uitkomsten per SOI-Rubriek passen we weergaveregels toe: als minder dan 20 respondenten deel uitmaken van de voltijds werkzame beroepsbevolking, geven we dit percentage niet weer.

4.2 Baan binnen het vakgebied

Als werkenden een baan vinden binnen het vakgebied waarin zij hebben gestudeerd of toch in een ander vakgebied terecht zijn gekomen, dan is dat relevante informatie voor de studiekezers. We presenteren dit gegeven alleen per SOI-Rubriek en maken geen onderscheid naar instelling.

De HBO-monitor vraagt aan **werkende** afgestudeerden onder meer of voor hun huidige baan een studie op hun eigen vakgebied vereist was of niet. Zo ja, dan geldt dat als een baan binnen het vakgebied.

We maken de berekening als volgt:

1. Eerst kiezen we weer de juiste groep afgestudeerden uit de HBO-Monitor. Het gaat hier om afgestudeerden **voltijd hbo-bacheloropleidingen**. Verder selecteren we hier alléén de **werkzame beroepsbevolking**, want we berekenen het percentage van **werkende** afgestudeerden t.o.v. de totale voltijds werkende beroepsbevolking.
2. De hbo-monitor bevat een variabele die is gemaakt op basis van de antwoorden op onderstaande enquêtevraag die aan werkende afgestudeerden is gesteld: **Welke opleidingsrichting werd door je werkgever voor deze functie/werkzaamheden vereist? (Indien je als zelfstandige of freelancer werkzaam bent dan heeft deze vraag betrekking op de opleidingsrichting die door je opdrachtgever voor je huidige, belangrijkste opdracht vereist werd).**

Als het antwoord 'uitsluitend mijn eigen/verwante richting' was, dan is dat gekwalificeerd als 'baan binnen het vakgebied'. Als het antwoord 'geen/ geheel andere richting' was, dan is dat gekwalificeerd als 'geen baan binnen het vakgebied'.

NB: deelnemers aan de HBO-Monitor die deze vraag niet hebben beantwoord worden niet meegerekend in het bepalen van het percentage.

3. Met de waarde van de variabele uit de vorig stap maken we per SOI-Rubriek de volgende berekening: we delen het aantal mensen binnen de groep werkzame afgestudeerden die een baan binnen het vakgebied hebben door de totale grootte van de voltijds werkzame beroepsbevolking. Dit levert een fractie op (tussen 0 en 1). Deze fractie wordt vermenigvuldigd met honderd en levert na afronden op hele getallen per SOI-rubriek het percentage 'baan binnen het vakgebied' op.

Op de uitkomsten per SOI-Rubriek passen we weergaveregels toe: als minder dan 20 respondenten deel uitmaken van de voltijds werkzame beroepsbevolking, geven we dit percentage niet weer.

5. CBS MICRODATA

Enkele arbeidsmarktindicatoren zijn berekend m.b.v. Microdatabestanden van het CBS. Hiervoor zijn gegevens gebruikt over diploma's, onderwijsdeelname, inkomen en achtergrondgegevens over leeftijd en emigratie. De arbeidsmarktindicatoren op basis van CBS Microdata zullen hier toegelicht worden. Voor een uitgebreidere toelichting met o.a. uitleg over het aggregatieniveau, gebruikte bestanden en privacyoverwegingen verwijzen we je door naar de [onderzoeksverantwoording](#) voor de CBS arbeidsmarktindicatoren.

5.1 Een baan vinden (duur tot subst. baan)

Het aantal maanden dat het de eerste 50% van de afgestudeerden kost om een substantiële baan te vinden. Een baan zien wij als substantieel als hij voldoet aan de volgende voorwaarden, die aansluiten bij de definitie van SEO (Bisschop & Zwetsloot, 2020):

- Het gaat niet om een stage, uitzendwerk, oproepwerk of een WSW-baan (sociale werkvoorziening). In de praktijk blijven over: directeuren/grootaandeelhouders met een contract en werknemers met een contract voor een vast aantal uren.
- De deeltijdfactor is ten minste 0,6.
- het salaris is ten minste 1,4 keer het minimumloon (zie Tabel 5) voor hbo bachelor afgestudeerden, ten minste 1,35 keer het minimumloon voor ad-afgestudeerden en ten minste 1,5 keer het minimumuurloon voor wo masters-afgestudeerden.

TABEL 2: Minimumloon per jaar. Cijfers worden in januari en juli opnieuw vastgesteld

Jaar	Maand	Minimumloon 38 uur (vanaf 21 jaar)
2020	Januari	10,05
	Juli	10,21
2021	Januari	10,24
	Juli	10,34
2022	Januari	10,48
	Juli	10,67
2023	Januari	11,75
	Juli	12,12
2024	Januari	13,27
	Juli	13,68

Voor de berekening van tijd tot een substantiële baan nemen we een aantal groepen afgestudeerden niet mee: mensen die na afstuderen doorstuderen, zelfstandigen en emigranten. Het meenemen van deze groepen zou het cijfer vertekenen omdat zij niet direct de arbeidsmarkt op gaan (doorstudeerders), nooit aan de criteria kunnen voldoen (zelfstandigen hebben immers geen arbeidsovereenkomst), of

omdat gegevens ontbreken (emigranten). Een doorstudeerder is geoperationaliseerd als iemand die op 1 oktober van het collegejaar volgend op de datum van het behalen van het diploma ingeschreven staat aan een onderwijsinstelling. Dit bepalen we aan de hand van het bestand ONDERWIJSDEELNEMERSTAB. Een emigrant definiëren we in dit verband als iemand die na de datum van het diploma in het GBAMIGRATIE-bestand minstens één keer voorkomt als emigrant. Als zelfstandige beschouwen we iemand die in het SECMBUS-bestand drie maanden na behalen van het diploma aangemerkt is als zelfstandige. Deze wijze van het uifilteren van zelfstandigen sluit aan bij de werkwijze van SEO (Bisschop & Zwetsloot, 2020).

Wanneer iemand in één jaar meerdere diploma's haalt nemen we alleen het hoogste diploma mee.

Wij stellen per afgestudeerde vast hoeveel maanden het duurt van de maand waarin het diploma is behaald, tot moment waarop de baan van deze persoon voor het eerst aan alle criteria voldoet. Dit aantal maanden is de tijd tot een substantiële baan. Dit gegeven blijft onbepaald als een afgestudeerde in de periode waarover wij over gegevens beschikken op geen enkel moment een substantiële baan had volgens de hier gehanteerde definitie. Om op de mediane tijd tot een substantiële baan per studie (of cluster van studies) te komen, bepalen we het aantal maanden waarbinnen vijftig procent van de afgestudeerden (exclusief doorstudeerders, emigranten en zelfstandigen) een substantiële baan had. Indien wij voor minder dan 50% van deze groep afgestudeerden een tijd tot een substantiële baan kunnen vaststellen, kunnen we voor de opleidingscategorie ook geen cijfer bepalen. Cijfers die niet voldoen aan de exportregels van het CBS worden verwijderd. De exportregels van het CBS kun je vinden in de [onderzoeksverantwoording](#) voor de arbeidsmarktindicatoren.

5.2 Zelfstandigen

Dit is het aantal personen dat 18 maanden na afstuderen zelfstandige is, als percentage van alle afgestudeerden die na 18 maanden tot de beroepsbevolking horen.

De Sociaal-Economische Categorie, oftewel het inkomenssituatie (18 maanden na afstuderen) wordt per persoon per maand vastgesteld door het CBS en vastgelegd in het SECMBUS bestand. Uit dit bestanden halen wij gegevens op en maken we op basis hiervan een indeling in de volgende categorieën:

- Werknemer.
- Directeur-groootaandeelhouder.
- Zelfstandige ondernemer (zelfstandig ondernemer, overige zelfstandige, meewerkend gezinslid).
- Ontvanger van een uitkering (ontvanger werkloosheidsuitkering, ontvanger bijstandsuitkering of ontvanger uitkering uit sociale voorzieningen overig).
- Student (studerend met of zonder inkomen).
- Overig zonder inkomen.

Wanneer het SECMBUS-bestand geen waarde bevat na 18 maanden, wordt op basis van het GBAMIGRATIE-bestand bepaald of deze persoon geëmigreerd is. Emigrant wordt toegevoegd als aparte categorie, om zoveel mogelijk te kunnen duiden waarom de SEC niet is vastgelegd.

Mensen met een ziekte- of pensioenuitkering worden niet geteld. Deze mensen maken geen deel uit van de beroepsbevolking en laten we daarom buiten beschouwing. Cijfers die niet voldoen aan de exportregels van het CBS worden verwijderd. De exportregels van het CBS kun je vinden in de [onderzoeksverantwoording](#) voor de arbeidsmarktindicatoren.

Voor het berekenen van het percentage zelfstandigen wordt als eerste de **beroepsbevolking** (18 maanden na afstuderen) bepaald. Dit is de som van het totale aantal in de categorieën 1) werknemer, 2) directeur-grotoaandeelhouder, 3) Zelfstandige ondernemer en 4) Ontvanger van een uitkering. Dit gegeven wordt vervolgens gebruikt om het aandeel zelfstandige ondernemer als percentage van die beroepsbevolking te berekenen.

Bij enkele SOI-rubrieken is het percentage zelfstandigen zeer hoog. Deze worden bepaald door de gevallen te categoriseren als 'Hoog' als die meer dan één keer de standaarddeviatie verwijderd zijn van het gemiddelde.